

május – június

Észlelők	vizuális	rádiós
Asztalos Zoltán (Szomolya)	6,0/36	
Barankai József (Szomolya)	9,7/45 +f	
Csiba Márton (Dunaújváros)	-	61,3/1115
Decsi László (Bóly)	6,4/18	
Döményné Ságodi Ibolya (Kajdacs)	4,5/21	
Dömötör Róbert (Kisbér)	5,0/15	
Fekete János (Felsőzsolca)	6,7/24	2,0/322
Forgács József (Oroszlány)	1,0/3	
Fülöp József (Békáspusztá)	5,4/21	
Guth Gábor (Bóly)	6,4/26	
Jónás Károly (Budapest)	-	9,5/648
Kereszturi Akos (Budapest)	2,0/13	
Kónya András (Szomolya)	7,0/27 +f	
Móri Gábor (Oroszlány)	7,0/27 +f	
Nemes Attila (Békéscsaba)	1,3/9	
Nyitra Beatrix (Oroszlány)	1,0/2	
Sárnecky Krisztián (Budapest)	3,0/21	
Szabó József (Oroszlány)	1,5/5	
Szász Csaba (Brassó, RO)	2,2/1	
Szűcs János (Makó)	-	5,8/599
Tepliczky István (Tata)	-/2	5,5/342
Tóth Gábor (Miskolc)	2,0/1	
Vámosi László (Budapest)	-	8,0/275

Fotografikusan csak ketten észleltek: Mácsai Attila és Nemes Attila (Békéscsaba) 0,3 ill. 6,6 órát. Vizuálisan összesen 73,1 óra meteormegfigyelés történt 18 észlelő által, rádiós technikával 6-an dolgoztak, 92,2 óra alatt 3301 db visszhangot feljegyezve.

Mivel a megfigyelési anyag számítógépes feldolgozása a rovat összeállításáig nem történt meg, az aktivitás jellemzésekor csupán a megfigyelők megjegyzéseire tudunk hagyatkozni ("Rajaktivitási tapasztalatok" rovat). A két hónap észlelésekkel jól lefedett, azonban szinte alig akad egy nap különböző helyszíneken történt észlelés. "Szinte minden szóbjáható rajtagból akadt egy-kettő! (Sco, Cap, Oph, Vir, Éta Aqr)" — írja Barankai május 4/5-én. "Bár az előrejelzett maximum már elmúlt, a Scorpiidák jelentős aktivitást mutatnak. Ez az Ophiuchidákra és az Aquaridákra is jellemző!" — így Dömötör 13/14-én. Azután jött június, sajnos csak a hónap közepétől kezdve történt meteorozás. Nemes Attila szerint jún. 11/12-én, ill. a bolyi amatőrök szerint 16/17-én a rajtagok több mint fele Lyrida. Akad viszont egy másfél órás teljesen negatív észlelés 18/19-én (Barankai). Később, a hónap vége felé más területek lesznek aktívak: "Meglepően sok meteor jön a Draco csillagkép felől" (szomolyaiak — jún. 21/22.) Miért meglepő ez az (Omikron) Draconidák maximumának közeledtekor? Másképp: "Az alfa Lyr, kappa Cyg és gamma Dra háromszögéből több, főleg halvány meteor érkezett" (Fekete — 25/26-án). 24/25-én megjelentek a bootida-rajtagok (Fekete), de a

szomolyaiak szerint pl. 28/29-én "meglepően kevés Boo potyogott". 29/30-án a Bólyon észlelt 20 meteor közül szerintük 7 draconida és 3 corvida volt. 30/1-jén éjszaka megjelent az első (nyári) aquarida is (Sárnecky).

Sajnos több aktív észlelő még nem szokott rá a "Raj az észlelő szerint" rovat használatára. Pedig az ég alatti rajtagság-megállapítás nagyon sokat segíthet: nem rontja a pályaberajzolás esetleges hibája; segítheti a számítógépes kiértékelést; a fentiekhez hasonló gyors összesítéseket tesz lehetővé! Kérünk mindenkit, igyekezzen megállapítani és feljegyezni a hovatartozást. Kétségtelen, hogy ez némi gyakorlatot igényel, de a meteorozást "szívvel-lélekkel végzők" ezt hamar megszerezhetik! A tapasztalat szerint a vizuális radiánskatalógusok meglehetősen hiányosak, csupán a nagyobb rajokra koncentrálnak. Aki végigészlel (pl. egy őszi) éjszakát, láthatja, hogy sokszor számos kisebb raj "szórja" tagjait (ezeket jobb híján "sporadikusoknak" tekintjük). Regisztrálásuk, megismerésük csupán személyes tapasztalataink írásba foglalásával lehetséges!

A rádiós munka terén áttörés történt Csiba Márton működésének beindulása nyomán. A feltüntetett óraszám nem elírás! Dunaújvárosban a Meteor 90/7-8-as számában (29. o.) bemutatott saját építésű készülékével a két hónapban 52 napon végzett regisztrálást. Az eredményekről részletesebben következők rovatunkban!

A nyárelőre jellemző nappali rajok rádiós aktivitásáról ennek ellenére kevés a hasznosítható információnk. Az Éta Aquarida-sorozat több helyszínen is hiányosra sikeredett. Külön megemlítendő viszont Jónás és Vámosi 12 órás folyamatos észleléssorozata jún. 7-én. 87,8 MHz-en RA 6363 S készülékkel 10 óra UT után a beütésszámok drasztikus megnövekedését tapasztalták. Mindazonáltal ez a maximum nem tűnt olyan intenzívnek, mint az előző évi.

(tey)

Meteoros őszi

Bár a mezőgazdaság nem örül a kívánságnak, reméljük, szép, derült őszi lesz! Idén kivételesen egybeesik a holdmentes időszakok, a hétvégék és az őszi meteorrajok jelentkezése. A holdfény hiánya a hónapok közepén ill. második felében teszi lehetővé az észlelőmunkát. Vegyük sorra a meteorrajokat, amelyek megfigyelésére szeretnénk biztatni minden érdeklődőt!

Orionidák. Az elmúlt évek "slágerrajának" (vö. Halley-üstökös) maximuma október 19—21. A bizonytalanság a különböző katalógusok következménye. Úgy tűnt az elmúlt években, hogy az áramlat nem túlságosan "remekelt" halvány, nagyon gyors meteorjaival. Idén itt az alkalom a módszeres megfigyelésre, okt. 18-án lesz újhold, 20-a pedig szombat. Október 23-a minden bizonnyal szabadnap lesz, így hosszú észlelőhétvége szervezhető.

Leonidák. Ahogy közeledik az 1999-es nagy maximum, évről évre több rajmeteorról szólnak a beszámolók. Így talán nem is kell külön hangsúlyozni a megfigyelés jelentőségét. Látványos áramlat sárga nyomot hagyó meteorokkal. Maximuma november 17-én — amely szombat és újhold napja!

Geminidák. Lehet, hogy nincs a köztudatban, hogy az év második-harmadik legaktívabb és leglátványosabb raja! Elég végignézniük a korábbi vizuális és rádiós beszámolókat — sajnos az előbbiből van a kevesebb, hála a változókéony decembereknek. Perseida-szintű "potyogásra" számíthatunk a december 13-a (csütörtök) körüli éjszakákon (újhold 17-én.) Tavaly feltűnt, hogy a raj rádiós aktivitása aszimmetrikus (meredekebb lecsengés), szép siker lenne ennek vizuális megerősítése is.